

DEN NORSKE KIRKE

Gjøvik menighetsråd

Kulturdepartementet - kirkeavdelingen

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
14/00337-4

Saksbeh:
Gunhild Ekerhaugen,

Arkivkode:
008

Dato:
07.11.2014

Staten og Den norske kirke - et tydelig skille. Høringsuttalelse.

Gjøvik menighetsråd har i sitt møte den 25.10.14 behandlet høringsnotatet «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille, og vil med dette avgi følgende høringssvar:

Gjøvik menighetsråd er glad for at departementet legger til rette for oppfølging av Grunnlovsendringene i 2012 og Kirkemøtets vedtak bl.a. i 2013 for å komme videre i prosessen med utskillingen av Den norske kirke (Dnk) fra staten.

Tilsluttes

Rådet oppfatter flere av de foreslåtte endringer i høringsnotatet som rene juridiske «oppryddinger» for å tilpasse loven en ny virkelighet. Vi sier oss derfor enige i endringene foreslått i § 2 nest siste og siste ledd, § 3.8.8, § 3.8.10, § 4, § 9 siste ledd, § 11 siste ledd § 14 siste ledd, § 21 siste ledd, § 23 de foreslåtte strykninger (men ikke tillegg i siste ledd) §24 de foreslåtte strykninger og de to første tillegg, men ikke nytt forslag til siste ledd, §26, gammel §27, strykninger i §32 (men ikke tillegget), § 33, §38 og §39.

Rådets hovedanliggende

Ved flere anledninger har vi som råd drøftet hvordan Dnk skal organiseres i fremtiden. Vi opplever det komplisert å ta stilling til alle de ulike forslag og enkeltelementer som vi skal ta stilling til, spesielt når det vi opplever som viktige og sentrale spørsmål deles opp i mange runder. Vi har forståelse for at noen spørsmål tar tid, at noen avgjørelser skal behandles av mange instanser osv., men når målene gjøres utydelige underveis, oppleves det krevende. Spesielt krevende opplever vi det når man i denne høringen fremsetter forslag som ikke bare er justeringer som en følge av endringer i Grunnloven, men også griper rett inn i spørsmål som hører kirkeordningen til.

Vi vil derfor understreke at vi er opptatt av soknets status også i fremtiden. Soknet er kirkens kjerne, det er her kirken praktiseres og det er her livet leves. Og det er her man har lokalkunnskap til å prioritere ulike oppgaver.

Det betyr ikke at vi ikke ser behovet for et nasjonalt og et regionalt nivå i tillegg. Disse skal imidlertid etter vårt syn legge til rette for virksomheten i soknet. Vi trenger et Kirkemøte som gir nasjonale liturgier, representerer Dnk i verden og nasjonalt osv. Vi trenger en biskop med tilsynsansvar, som kan motivere og tilrettelegge. Men deres rolle og fokus bør være å stimulere til liv i soknene. Vi ønsker ikke en topptung, fjern og sentralstyrt kirke.

Flere av forslagene til endringer opplever vi trekker i feil retning i forhold til dette vårt hovedanliggende.

To rettssubjekt

Vi er glad for at departementet legger til rette for at et nasjonalt nivå kan bli rettssubjekt, slik også Kirkemøtet (KM) har bedt om. Men vi mener at det er uheldig å betegne det nasjonale rettssubjekt med "Den norske kirke". Det er soknene, som hver for seg er rettssubjekter, som samlet sett utgjør hovedelementet i det som i dag forstås som Den norske kirke. Begrepet Den norske kirke får dermed dobbel betydning – noe som vi anser for å være uheldig.

Vår mening er at betegnelsen på det nasjonale rettssubjekt bør være **Kirkemøtet**.

På bakgrunn av dette mener vi at dagens formulering i § 2 om soknet bør beholdes i sin nåværende form. Videre bør § 2 få et nytt ledd som betegner det nasjonale rettssubjekt på tilsvarende måte. Vi mener det er viktig at bestemmelsen om soknet står først for å underbygge tanken om soknene som grunnenheter i Den norske kirke.

Prestetjenesten

Det foreslås en ny bestemmelse i kirkeloven som sikrer soknet retten til å bli betjent av prest. Det er bra! Men det sies ikke noe som innholdsbestemmer eller klargjør soknets organers medvirkning og involvering i prestatjenestens omfang og utvikling. Det er ikke tilfredsstillende at soknet kun blir en mottaker av en prestatjeneste der rammer og styring foregår i hovedsak i regionale og sentrale kirkelige organer. Vi vil foreslå en utvidelse av det foreslåtte ledd i § 2: **"Hvert sokn skal være betjent av prest i et omfang som sikrer soknets medlemmer mulighet for regelmessig gudstjenestefeiring, tilgang til kirkelige handlinger og nødvendig samordning av soknets virksomhet. Soknets organer har rett til medvirkning ved tilsetting av prest i eget sokn."**

Menighetsrådet ser også positivt på lovfesting av at hvert bispedømme skal ha biskop.

Derimot stiller rådet seg noe undrende til at man også vil lovfeste prost i hvert prosti. Man kjenner ikke til tilsvarende lovfesting av mellomlederstillinger i samfunnet. At biskopen også i fremtiden, eventuelt som en midlertidig ordning, vil delegere oppgaver og ansvar til mellomledere finner vi naturlig, men det trengs etter vårt syn ikke og lovfestes.

Prostiråd

Vi registrerer at departementet uten noen begrunnelse forslår å stryke § 22 om prostiråd. Vi vil anta at man kommer med forslaget med utgangspunkt i at dette rådet til nå har vært lite brukt. Vi er imidlertid kjent med at det flere steder er aktivt.

Menighetsrådet støtter ikke forslag om at nåværende § 22 strykes og at prostiråd avvikles. Våre argumenter for å beholde prostirådet er:

- Regjeringen og Stortingets klare mål er færre og større kommuner. Sammenslutning av kommunene tilhørende i vårt prosti er aktuelt tema. Det er en kjensgjerning at det ikke bare er kommunene, men også mange fellesråd i vårt land som er for små til å forvalte de oppgaver som er tillagt dette organ for soknet. Dette aktualiserer annen kirkelig inndeling og organisering. Et åpenbare alternativ for soknene er et forvaltningsorgan på prostinivå som kan arbeide på soknets vegne. Derfor mener vi det er uaktuelt å avvikle prostiråd nå. På sikt kan det bli aktuelt med endring av prostirådets mandat.

- Prostiet kan være aktuelt som nivå hvor felles arbeidsgiveransvar for alle kirkelige ansatte legges. Kirkemøte har vedtatt at overføringer av statlige ansatte midlertidig skal legges til det nye nasjonale rettssubjekt. Det opplever vi som en praktisk ordning. Men vi forutsetter at arbeidsgiveransvaret for dagens statsansatte i fremtiden ikke skal ligge der. Vårt syn på hva kirke er, tilsier at arbeidsgiveransvaret skal forvaltes så nært soknet som mulig. Det tilsier prosti og ikke bispedømmenivå.

- Vi tror at det i de kommende år vil være stort behov for utprøving av ulike modeller for organisering av vår kirke. Å utprøve ordninger på prostinivå er høyst aktuelt.

Vi går således imot en endring av § 22.

Klagenemd

Menighetsrådet går imot opprettelse av klagenemd for behandling av arbeidsrettslige spørsmål for dagens statsansatte. Etter vårt syn vil opprettelsen av en klagenemd for behandling av arbeidsrettslige spørsmål (avskjed, oppsigelse og suspensjon) gjøre arbeidsgiveransvaret utydelig. Det normale er at dette er saker som behandles av partene i arbeidslivet og som eventuelt avgjøres i arbeidsretten. Arbeidsretten i Norge er et anerkjent organ og har tjent sin primærhensikt: å ansvarliggjøre arbeidsgivere og arbeidstakere. Den praksis bør også være gjeldene i Dnk.

Vi ser imidlertid ikke bort fra at man kan ha en klagenemd eller lignende for behandling av andre typer saker (kl §§ 29 og 38 – medlemskap og forvaltningsrett).

Delegasjon / oppgaveoverføring

Rådet har merket seg at forslaget legger opp til at KM kan delegere oppgaver til ulike organ, slik som bispemøtet, bispedømmeråd, biskopen og prost (§24). Vi registrer dermed at man har laget en «delegasjonssperre» til soknets organer. Vi har forståelse for, og er enig i, at en delegasjon fra KM til soknets rettssubjekt lett kan gi inntrykk av at KM er overordnet soknet. Det er ikke ønskelig. Så langt er vi enig med høringsnotatet.

Vi har også merket oss at man i § 23 foreslår en form for delegasjon «oppover» - fra soknet til bispedømmeråd, og ingen tilsvarende motsatt. Dette er etter rådets syn noe underlig.

Disse to forslagene til sammen gir uttrykk for en sentralisering og regionalisering vi ikke ønsker. Rådet går således imot de to forslagene, hver for seg og samlet.

Menighetsrådet mener at formuleringen i §23, om at bispedømmerådet kan utføre oppgaver på vegne av menighetsråd og fellesråd, er unødvendig. Soknet som selvstendig rettssubjekt kan overføre oppgaver til de organ de finner det hensiktsmessig uten denne lovfesting.

Formuleringen er unødvendig og blir derfor uttrykk for et kirkesyn som menighetsrådet ikke deler.

Menighetsrådet vil be departementet se på en alternativ formulering der de to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) og bispedømmeråd, utfører de lovfestede oppgaver de allerede har, og i tillegg utfører de tjenester og oppgaver de blir tildelt av KM. Etter vårt skjønn bør det kunne komme som tillegg i §§ 9, 14 og 23.

Menighetsmøtets oppgaver

Det foreslås endring i lovteksten i § 11 om menighetsmøtets oppgaver. Vi mener det er forskjell på innføring av "gudstjenstlige bøker" og "liturgi". Liturgi er et ordningsspørsmål. Menighetsrådet ser det derfor som en svekkelse av det lokalkirkelige demokrati at denne endringen foretas og går inn for at lovparagrafen bare endres i tråd med den formaljuridisk opprydding.

Trosopplæring

I oppramsingen av hvilke oppgaver staten også i fremtiden skal gi tilskudd til savner vi tilskudd til trosopplæring. Av de totale statlige tilskudd utgjør dagens tilskudd til dette formål en så vidt stor andel av totalen, og er større en enkeltelementer som er nevnt, at det er naturlig at trosopplæringstilskuddet spesifiseres. Det gir også konstruktivt signal til KM i videre forvaltning.

Økonomi

Vi merker oss at fremlegget ikke sier mye om økonomi annet enn å sikre lønn og pensjon til ansatte, og at kirken skal motta rammeoverføringer. Dette oppleves slik det fremsettes i forslag til ny § 22 som diffust og lite forpliktende. Vi har også merket oss at man ser for seg at det må utredes mulighet for å innkreve en medlemsavgift. Vi mener å vite at Kirkemøtet i enstemmig vedtak går imot en slik avgift. Et vedtak som menighetsrådet støtter fullt ut.

Menighetsrådet mener at statens økonomiske forpliktelser overfor kirken må tydeliggjøres bedre. Dette kan gjøres tilsvarende § 15 som omhandler kommunens økonomiske forpliktelser overfor kirken. I § 22 bør følgende innlemmes:

Staten utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra Kirkemøtet:

- a) en landsdekkende folkekirke***
- b) en landsdekkende trosopplæring***
- c) utgifter til bispetjeneste, regionale og sentralkirkelige organer***
- d) utgifter til døvemenigheter og samisk kirkeliv***

Kirkemøtets budsjettforslag skal også omfatte statlige bidrag til diakoni, kirkelig undervisning, kirkemusikk i soknene, kirkevalg og andre lokale, regionale og nasjonale kirkelige formål.

Med hilsen

Kristin Ydse Jemtland
menighetsrådsleder

Gunhild Ekerhaugen
saksbehandler